Contributed by David Dessers
woensdag, 27 oktober 2004 -

"We zullen geen jota aan de inhoud veranderen. " Zo reageerde Vlaams-Blokvoorzitter Frank Vanhecke op de kritiek uit eigen rangen dat hij het Vlaams Blok een te lauwe koers zou laten varen. Algemeen wordt verwacht dat het Hof van Cassatie op 9 november de veroordeling wegens racisme van het Vlaams Blok zal bevestigen. Indien dat gebeurt ziet de partij zich verplicht om een nieuwe naam aan te nemen. Of die nieuwe partij dan een 'Vlaams Blok-light' wordt, is maar de vraag. En wat betekent dat dan, een 'Vlaams Blok-light'?

Sommige progressieven willen erin geloven: op 9 november zal de veroordeling van het Blok bevestigd worden. De partij zal daardoor verplicht worden om zich om te vormen tot een light-versie van zichzelf om nog aan politiek te kunnen doen. Vandaag zouden we met de kritieken van Filip De Man reeds getuige zijn van de conflicten die dat teweeg zal brengen. En dus zal het allemaal een bitter pil worden voor het Vlaams Blok, dat niet ongehavend uit dit avontuur kan komen. Immers, indien het Blok niets zal veranderen, zal het zijn subsidies verliezen en snel ook politiek bankroet zijn.

Het zou inderdaad aannemelijk zijn dat het Hof van Cassatie de veroordeling van het Vlaams Blok bevestigt en dus het vonnis niet verbreekt. Dat klopt. Maar bij de rest van het verhaal kan je behoorlijke vraagtekens plaatsen. Het Vlaams Blok heeft immers geen veroordeling nodig gehad om haar discours en haar stijl aan te passen. Wie herinnert zich de wat amateuristische zwart-gele affiches met agressieve slogans als 'Staken schaadt, werken baat ' uit de jaren 80 nog ? Of de beruchte slogan: "500.000 werklozen, waarom nog gastarbeiders?". Niet veel later gebruikte dat Blok de boks-handschoen als centraal campagne-element, met de veelzeggende slogan 'uit zelfverdediging'.

Inmiddels werden dat soort van agressieve beelden en slogans vervangen door affiches met lachende blonde kindjes, flinke vrouwen en noeste mannen. De bokshandschoen werd een soort van vredeshandgebaar. Ook inhoudelijk smukte men de zaak wat op. Het 70-puntenprogramma werd meermaals publiekelijk begraven en vervangen door een programma dat eerder de nadruk legt op 'assimilatie' dan wel op de totale terugkeer van niet-Europese ‘vreemdelingen’. Naarmate de aanhang toenam en de macht dichterbij leek te komen, trachtte het Blok steeds opnieuw haar discours anders te verwoorden en nieuwe groepen kiezers te verleiden.

Morel en Verstrepen

Tijdens de jongste verkiezingen doken er voor het eerst 'onafhankelijke' kandidaten op de Vlaams Bloklijst op. Onafhankelijke zijn op een Blok-lijst is natuurlijk onzin. Maar toch, Marie-Rose Morel, dochter van de grote baas van Alcatel, en Jurgen Verstrepen, gedumpte radiopresentator, beantwoorden niet aan het typische profiel van de Vlaams Blokmandataris. Ze werden wel onmiddellijk uitgespeeld tijdens de televisiedebatten om het imago van de partij wat bij te stellen. De open baan voor dit soort figuren verklaart allicht ook een deel van de woede van Blokkers als De Man en anderen, die zich al een tijdje aan het warmlopen waren om het veld op te komen en in de spits te gaan spelen.

Inmiddels is het Blok de grootste partij van Vlaanderen geworden en zal het er alles aan doen om in 2006 in te breken in het cordon sanitaire en op het lokale niveau aan de macht te kunnen komen. Om daarin te lukken wil Frank Vanhecke naar eigen zeggen de "scherpe kantjes wat afronden". We hebben hier te maken met een ontwikkeling die al langer aan de gang is, op zich niet veel te maken heeft met het proces dat gevoerd werd tegen het Blok en die door de bewuste veroordeling enkel maar een beetje versneld zou worden.

Weinig of geen verschil

Stel dus dat het Hof van cassatie de veroordeling handhaaft. Dan zal het Blok gedwongen zijn om

afstand te doen van de bewuste VZW's, een nieuwe juridische structuur op te bouwen en een nieuwe partij met een nieuwe naam op te richten. Die nieuwe partij zal het Blok het voordeel opleveren dat heel de bezwarende geschiedenis plots vervalt. Men start met een wit blad. Fundamenteel zal het programma van die partij weinig of niets verschillen van het huidige programma van het Vlaams Blok. En men zal, bijgestaan door een legertje juridische specialisten, nauwlettend toekijken dat men de grenzen niet overschrijdt.

Gelooft er iemand dat die partij écht zou veranderen? Buiten enkele franjes als Morel of Verstrepen, wordt het Vlaams Blok toch volledig gedomineerd en bepaald door een harde kern van extreemrechtse kaders, die een lang parcours in al die bedenkelijke clubjes achter de rug hebben en ideologisch quasi onwankelbaar zijn. Gekostumeerde fascisten, die zelfs na honderd veroordelingen nog niet van gedacht zouden veranderen. Zij zijn het Vlaams Blok, niet de drie VZW's. En zij zullen ook weer de dienst uitmaken in de nieuwe partij.

Dat maakt trouwens dat zo'n nieuwe partij ook gevaren inhoudt. De oprichting ervan zou voor een aantal reactionair-rechtse figuren uit de politiek, de "Vlaamse beweging" of de media het voorwendsel kunnen zijn om nu toch maar de stap te zetten naar het Blok-light. De Blokers zelf zouden zich van hun vroegere smet kunnen ontdoen en van de omvorming gebruik maken om ook de gedroomde verbreding van de partij te realiseren. Van light-producten is geweten dat ze zo gemaakt worden dat ze het originele product zo sterk mogelijk benaderen. Dat zal niet anders zijn met het Blok: zelfde heren, zelfde opinies, zelfde praktijken, zelfde partij. Dat spreekt toch voor zich. De nieuwe partij hoeft niet eens uit het niets te herrijzen. Het Blok staat er vandaag als een huis. Een nieuwe gevel zal volstaan.

Alles geprobeerd?

De SAP gelooft niet dat je het Vlaams Blok écht via de rechtbank kan bekampen. Natuurlijk kan een veroordeling op basis van racisme een duw in de rug zijn voor de slachtoffers van racisme. Natuurlijk brengt zo’n veroordeling heel wat problemen mee voor het Blok. Maar het zal niet beslissend zijn voor winst of verlies voor die partij. Een onderzoek van de EU toont eens temeer aan dat er een direct verband bestaat tussen de groei van extreemrechts en de onzekerheid op de arbeidsmarkt. Geen enkele juridische uitspraak zal echter goede jobs opleveren, openbare dienstverlening creëren, het woonprobleem aanpakken of buurten opwaarderen. En net die dingen zouden het Vlaams Blok het gras voor de voeten maaien.

Om het Vlaams Blok te bekampen moet je ook de neoliberale politiek bekampen. Ziedaar de opdracht van de antifascistische beweging. We moeten van de linkerzijde eisen dat ze een andere politiek voert. De antifascistische beweging moet mobiliseren tegen extreemrechts én offensieve sociale eisen naar voor schuiven. Een activiteit die zich concentreert op een uitspraak van het hof van cassatie brengt ons eens te meer bij de tegenstelling tussen democraten en antidemocraten. Is het een goed idee om te klinken op de democratie wanneer het Blok veroordeeld wordt door het hof van cassatie, als op hetzelfde moment onze regeringen een neoliberale politiek voeren die het Vlaams Blok enkel maar vleugels geeft?

Laten we terug aanknopen bij de beste traditie van het antifascisme en een duidelijke link maken tussen de strijd tegen het Vlaams Blok en de strijd voor een linkse politieke koers-wijziging. Al het andere is al geprobeerd.